

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt. o. 6.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1869-iki folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Válaszfelirati javaslatok.

¶ A magyar parlament ezúttal bővelkedik válaszfelirati javaslatokban. Vajjon nem árt-e meg az igen sok a jóból? Erre a válaszfelirati viták tartama adhat illetékes feleletet. Mert ha ez törvényhozásunkat több hétig foglalkodtatná, méltán elmondhatja rólunk a művelt világ journalisticája, hogy még mindig nem ismerjük a drága idő becseit.

Ha valahol, ugy sokszoros elmaradottságunknál fogva nálunk hangzik memento gyanánt: az idő pénz! Azon körülmény, hogy a válaszfelirat nagyobbára udvariassági ténye őt javaslat készítésére adott alkalmat, nem mutat gazdálkodásra. Hisz, például Angliában azt tartják, hogy a parlamentnek törvényhozási tényekkel, megalkotott korszerű törvényekkel kell és lehet a trónról lehangzó szavakra felelni. Bár követnék a pártok nálunk is a több százados parlamenti gyakorlaton okult angolok példáját s emlékeztetnék szónokaikat arra, hogy: sok szó, szegénység; így legalább nem lennének kénytelenek 40—50 szónoktól elmondva hallgatni és olvasni azt, mit pár szónok mindegyik párt részéről teljesen kimeríthet.

A sok beszéd és kevés tényleges eredmény rontja a parlamentarizmus formáját a népek előtt; mert a sok bába közt elvesz a gyermek, vagyis: az ülésszak végén a kivított eredmény nem felel meg a várakozásnak, nem elégti ki a közönséget, a közszükségletet, a reformmunkában holnapra halasztván azt, mit ma is el lehetett — sőt el kellett volna végezni.

E szempontból tekintve a dolgokat, csak örülhetünk azon javaslatnak, melyet a képviselőház felirati bizottsága terjesztett elő. Ez szabatos formában, velős rövidséggel utal arra, hogy „a nemzet összes erejét gyorsan és határozottan a benső átalakulás nagy munkájára” kell fordítani; mert ez „az ország jólétének mellőzhetetlen feltétele, alkotmányos szabadságunk legbiztosabb támasza a nemzet szellemi és anyagi erejének fejlesztésére. Tapintatosan mutat az államjogi kérdések megtörtént megoldására, melyben le van téve a belredezés „biztos alapja”, és nem bocsájtkozván a belreformok egyes pontjainak fejtegetésébe, egyúttal hangsúlyozza azt, hogyha kegyelettel tiszteli is a multat, még sem ragaszkodik oly intézményekhez, melyek hajdan lehettek korszerűek, szükségesekek, de most „az ország közjavát, felvirágzását s alkotmányos fejlődését gátolhatnák.”

Továbbá, a felirati bizottság javaslata érinti a reformmű nehézségeit és azt, hogy a trónbeszédben elősoroltakon kívül még más reformok is szükségesek; megemlékezik a Horvát és Szlavonországgal kötött közjogi egyezményről; ildomosan utal a magyar határország és Dalmatia visszacsatolásának jogosultságára, szükségességére; végül, örül a javaslat azon biztosításnak, hogy „a külállomok irányában fenálló barátságos viszonyok biztos kilátást engednek a béke további fentartására.” Szóval a felirati bizottság javaslata formában és lényegben megfelel az „Adresse” jellegének.

A balközép javaslatáról, legalább mi, ezt nem mondhatjuk el. Szerintünk az nem „Adresse”, hanem közjogi értekezés és némileg vádirat: nagyrészt elítéli a kiegyezés művét s újból kiadja meg bővített pártprogramját.

A belreformok szükségét elismeri, sőt keresztülvitelre közremunkálását felajánlja; de azonnal hangsúlyozza, hogy „a belreformok legcélszerűbb és legteljesebb keresz-

tülvitele — — kedvező közjogi viszonyok nélkül több irányban nem is lehetséges.”

Tovább kimondja, hogy az államjogi kiegyezésben meg nem nyughatik s így nem irányozhatja „a nemzet összes erejét kizárólag a benső átalakulás nagy munkájára.”

Midőn a balközép javaslata a belreform létesítését „nagy” munkának nevezi, mintegy önmaga állítja fel ama nyílt kérdést: mit fog végezhetni a nagy munkában a megosztott erő?

De, szerintünk, a balközép javaslatának főhiánya abban rejlik, hogy ismét tág kaput nyitna a közjogi vitákra, s így a belreform kérdéseit nemcsak felerészben, de lehet egészen háttérbe szoríttatnának; már pedig Magyarország nem várhat újabb három évet belserveszetének jelen zilált viszonyai közepette; ez oly annyira elzárkóztatná szellemi és anyagi erejét, hogy több nagyobb államjogi vívmányok sem egyensúlyozhatnák a beállott hanyatlás rombolásait.

E felett, a balközép, nem tartozkodik nyíltan kimondani, hogy az államjogi helyzet megváltoztatását tüzte ki célul, mi a belreformok elősegítésére adott szó értékét nagyon tetemesen alább szállítja.

Nézetünk szerint, a belreform kérdéseinek sok helyütt aprólékos részletezése, másutt pár általános szóvirággal való átugrása sem tartoznék az „Adresse”-be. Épp úgy nem jellemzi a szabadelvű ellenzékét azon passusa a balközép javaslatának, hol azt mondja, hogy „lehetőse a régeből hiszi az újat kifejlesztendőknek” — ennek amolyan ó-conservatív zamatja van. A külpolitika érintésénél is szerencsétlen a balközép javaslata; mert oly formán nyilatkozik a béke fenntartása mellett, mintha egy beavatkozásra és háborúra készülőkormányral állana szemközt; ilyeszerű felfogásával azoknak látszik igazat adni, kik Ausztria-Magyarországot vádolják hódítás vágygyal, holott az, köztudomás szerint, éppen más oldalon mutatkozik: e passus különösen nélkülözi az államférfiai toll simitását, s nem követi a „hallgatni arany” jelszót.

A szélsőbal javaslatát jeles szerkezet, ragyogó stíl jellemzi, csak hogy nem válaszfelirat az, hanem egy monstre sérelmi fölterjesztés és vádirat. A szélsőbal nem ismer a kiegyezésben egyetlen megállható részletet; ő azt nem akarja kijavítani, mint a balközép önmagáról mondja, hanem „átvizsgálás” címén halomra dönteni óhajtja. Hisz kimondja, hogy az ország függetlensége nincs biztosítva, épsége sincs helyreállítva; nem birunk valódi parlamentarizmus felelős kormányval; a parlamenti képviselők választásánál törvényellenes erőszak használtott; e parlament ma is csonka; a miniszterium visszaélt (!) hatalmával, midőn kir. biztosokat küldött a megyék nyakára stb. Mégis az, állítólag, csonka parlamenttől várja a kiegyezés felfogatását! Sokat és ügyesen mond el a szükséges belreformokról, de, mint jelzők, olyannak festi az államjogi viszonyokat, hogy azokkal még legalább 5—6 parlamenti ülésszaknak kellene foglalkoznia; oly eljárás módokat ajánl, mely, a szerinte is égető belreformokat évtizedekre elhalasztaná.

A felsőház javaslata eléggé szabadelvű, mennyiben a reformok előmozdítására késznek nyilatkozik; de önmagára vonatkozólag reá mutat százados lét-alapjaira, melyek, mint tudva van, nagyon is korhadtak.

Miletics javaslatát eléggé jellemzi az, hogy Magyarországon a többi nemzetek „kétségbeeséséről” beszél, mely „akaratlanul és észrevétlenül ássa alá az államépületnek szétmálló alapját.” Ezt legtalálókban nevezhetjük az ábrándozás laistromának.

A képviselőház három pártjának válaszfelirati javaslatai mindannyian hangsúlyozzák a magyar határvidék és Dalmatia visszacsatolásának szükségét.

A belreformok sürgető voltát valamennyien elismerik, csak a létesítésre tér el a balközép a Deák-párttól abban, hogy javaslataiban is csak egy kézzel nyúlva e „nagy” munkához, holott ez az egész erő igénybeveszi; a szélsőbal pedig az egész meglévő alapot fel akarván forgatni, nála a belreform csupa óhajttá válik törpül.

A közjogi alapot illetően, a Deák-párt a nemzet szellemi és anyagi erejének gyarapítását, sokszorozását tüzte ki célul, hogy így ez erősebb karokkal lehessen az államjogi alapot időről-időre erősíteni, újabb és újabb garanciákkal körvenni; a balközép ellenben a próba-idő letelése előtt, sőt az ő elleve bizonyító tanulságok dacára — már ma e munkához szeretne látni, nem figyelve arra, hogy így a belreformok létesülése ez ülészakon is mulhatlanul háttérbe szoríttatnák; a szélsőbal pedig, mitsem törődve az ország égető szükségével, rombolni óhajt továbbra is, holott ma mindenütt csak építeni kell és pedig hangya-szorgalommal.

Ily benyomást tettek reánk a parlamenti három párt válaszfelirati javaslatai. Óhajtjuk, hogy pár nap alatt végződjenek be feletők a vita, s nyíljék meg a parlamenti, várva-várt, áldásthózó munkálkodás sorompója, hogy imígy jelölhesse az 1869/72-ki ülészak folyamát az utókor:

keveset szónokoltak benne, de igen sokat tettek a haza és nemzet javára, jövőjének biztosítására.

Pest, május 19. 1869.

(B.) Az ellenzéknek szélsőbal árnyalata magát ünnepélyesen negyvennyolczasnak keresztelte, a midőn ezen cím alatt adták be az illető képviselő urak a párt válaszfelirati javaslatait.

Azt tudja mindenki, hogy a gyermekek keresztnevét a szülők szokták választani s meghatározni, de azt is tudja mindenki, hogy a gyermekek vezetéknevét azoknak törvényes vagy törvénytelen származása határozza meg.

Keresztelhetnék a szülők barnán született leányokat Bláncának, s csunya külsejű magzatokat Helénának, de azért a barna leányt senki sem fogná szökének tartani, s a csunya külsejű Helénát neve széppé nem varázsolná soha.

Eszébe juthatna valakinek különcködésből az is, hogy figyermekét nő névre keresztelje, vagy megfordítva; de ki hinné, hogy ez által a született csecsemő nemisége változást szenvedne.

Megkísérhetné valaki még azt is, hogy leányait férfiasan, fiait pedig nőiesen nevelje, de akkor is legfennebb azt érné el, hogy lennének férfias modorú leányai, s nőies jellemű fiai, kikre aztán Kistalvai következő versci reá illenének:

„Herkulest, ha rokkát perget,
Nem lehet nem nevetnem;
Minervát, ha fegyvert forgat,
Nem lehetne szeretnem.”

Azonban a gyermekek nemisége ez esetben sem változnék.

Igy vannak a szélsőbal vezérfiai. Ők pártjokat negyvennyolczas pártnak keresztelték, de mindenki reá ösmer, hogy e párt nem az 1847/8-ki törvényektől, hanem az ápril 14-től veszi származását; hogy e kettő közt végtelen nagy a különbség, s hogy ennél fogva a szélsőbal párt nem lehet az 1848-ki védelmi politikának és harcának törvényes örököse, hanem egyenesen a forradalmi törekvések szülöttje.

A szélsőbal is felhasznál imitt-amott ugynevezett, loyális kifejezéseket, de ez mit sem változtat a dolgon, mert a párt állását és programját nem a stíl, hanem a felirati javaslataiban foglalt elvek jelzik s constatozzák.

Már pedig ezek az 1847/8-ki törvényeket s az ezek alapján létrejött 1867-iki 12. törvényezikben foglalt szerződést meszsz tulszárnyalják, a midőn még csak az uralkodó ugyanazonosságából származó s a pragmatica sanctióból folyó közönségek és kötelmek létezését is kétségbevonják.

Készíthetnek tehát e párt vezérfiai, közvitézei, nagyobb és kisebb tehetségei, a min nem is kételkedem, ünnepek alatt, patogós, csattanós dictiókat, azokat a képviselőházban el is mondhatják, a képviselők kötelesek lesznek azokat végig hallgatni, az állam pénztára pár ezer forinttal meg fog terheltetni, a reformkérdések pár nappal elődobbaztatnak; használhatnak az illető szónokok egy pár villámháritó loyális kifejezést, pendíthetnek meg a szónokok a választókhöz intézett izgató eszméket: de mindezek ma már csekély hatásuk lehetnek a házban,

Hirdetési díj:
öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:
Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasensteint és Voglernél (Neuer-Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiltéri cikkek
sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

mert a szélsőbal programja constatoirozva levén, ma már ki-ki ösmeri nemcsak a gyermeknek szülei által adott keresztnevét, hanem származását jelző vezetéknevét is.

S bizonyára nem lesz kedve a többségnek a béke politikája oltalma alatt önként kínálkozó belreformok teréről magát lesodortatva újból a mindent kockáztató kísérletek terére lépni.

Iskola az államban.

II.

Az alkotmányos állam-tudomány elméleti felfogása szerint, minden társulati jog, legyen az politikai, vallásos, kereskedelmi, vagy polgári természetű, nevezik azt állami, vagy vallásos hitfelekezetnek — az egyéni szabadságból folyik. A szabadság fogalmát a jogtan a be-éje szerint, két tényező alkotja: jog és köteleesség; ezek egymást kölcsönösen föltételezik, mert minden szabadság-gyakorlat azon köteleesség által van korlátolva, hogy a mások jogait ne sértse; a honnan következik, hogy a gyakorlati életben az egyéneknek ugy, mint társulatoknak szabadsága, az államhozi viszonyban azon köteleességben határozódik meg, hogy az állam céljainak valóítását meg ne hiúsítsák.

Különben is a vallás az államhozi viszonyban alárendelt állapotban jelenik meg; mert a vallásos egyesületek születését megelőzte a közállam fennállása és az állampolgárok azon lépésekkel, hogy vallásos társulatot alkotnak, állampolgári jogait, kötelezéseiket le nem vetkőzhetik.

Tehát az államnak céljai valóítására nélkülözhetetlen és őt megillető jogaival szemben, a vallásnak akár ugy mint testületnek, akár egyes tagjainak, csak kötelezései vannak; de külön követelhet jogai szemben állíthatók, s gyakorlatilag ezen jogtan ugy is van az államéletbe beillesztve, hogy az államban csak oly társulatok állhatnak fenn, melyek az állam céljaival nem ellenkeznek; melyeknek céljai az állam előtt ismeretesek — jóvá hagyattak, s bárha ily társulatok kitűzött, a polgári államhatalom által is elismert s jóvá hagyott céljaik valóítására teljes szabadsággal bírnak, de végrehajtó hatalommal mégis soha és sehol egy államban is fel nem ruháztattak; mert határozataik, végzéseik csak is az államhatalom végrehajtó hatalma útján érvényesíthetők, minden olyan esetekben, melyek kényszerítő eszközök alkalmazását veszik igénybe; világos tehát, hogy a népoktatási országos intézkedés által alkotmányos országban a hitfelekezeti önállóságot sehoggy sem lehet megsértettnék tartani.

A történelmi kutatás pedig azon tapasztalatra vezérel, hogy a közoktatást vezető hatalom, ugy az ő, legrégebb, mint a közép-korban azt azon szellemben intézte s vezette, a mint az állam érdeke kívánta; alkotmányos országban, erőlyes, felvilágosult polgári szellem, kényuralom alatt: engedelmes alattvalói szellem fejlesztésére volt az irányozva.

Az új korban a legközelebről lefolyt félszázad alatt több adatokat lehet felmutatni, melyek azt tanúsítják, hogy Európában az oktatás- és nevelésügy fejlesztése az állam érdeke szerint intéztetett.

A bajor kormány az 1832-ben márczius 1-őjén megjelent államhivatali újságban közzétett nyilatkozatában a nevelés- és oktatásügyét a polgárisulás életkérdésének nyilvánította, s ez okból annak megoldását nem bízta csupán a hatósági közegekre, hanem az elismert szakemberek s legtekintélyesebb tudósokat a nevelésügyben kihallgatta.

Hát a magyarhozi képviselőház bizottságát azon eljárásában, mely szerint az oktatás ügyében egy enquette megtartását rendelte, nem ily szellem lengte-e át?

Poroszthon 1818-tól 1828-ig az addig létezett seminariumihoz, melyek nagyobbára népoktatók képzésére voltak szánva, még kilenczet állított; Poroszthonban 1833-ban 28 fő- és 30 algyimnasium volt, melyek állam-költségen tartattak fenn.

Lajos Fülöp egyetemi oktató Cousin által 1832-ben a németországi iskolák állapotát megvizsgáltatván, a francia körülményekhez alkalmazva oktatási törvényjavaslatot terjesztett a kamarák elébe.

I. Napoleon a vallás- és erkölcsanitást az 1806-ban megjelent császárság chatechis-

musára szorította, s vajjon a központosító Bach-kormány alatt Magyar- és Erdélyhon hitfelekezeti iskoláira alkalmazott tantervnek mi lehetett egyéb célja, mint az, hogy a közköztudatát a képzelt állam céljaival összhangzásba hozassék?

Pest, május 19. 1869.

(r. l.) A pünkösti ünnepek alatt szünetelt a politika, mindkét ház közel lakó tagjai többnyire haza rándultak, a többiek pedig különféle excursionokra használták fel az időt.

No de annál melegebben fog megindulni holnap a munka, még pedig kétszeresen melegen, mert a viták hevesek lesznek, s a hőség is nagy.

Holnap veszi tudniillik kezdetét a négyféle választófelirat fölötti tanácskozás, a mely legalább tíz napot veendő igénybe, mert minden oldalról sok mondanivaló lesz, és így a hallgató s olvasó közönség mindenesetre nagy (?) élvezet élvezetjén áll.

Az említett választófeliratokat ismerik már önk, tehát akár előre elképzelhetik magoknak az érveket, melyek pro et contra fognak a csatateren pattogni.

A viták tartamára nézve, mennyire már most kombinálni lehet, így áll a dolog; nem tartozik azonban a lehetőségek köréhez, mikép a tanácskozás, a folyamában fölmerülő körülményekhez képest, vagy hosszabbra nyúlik majd, vagy rövidebbre szorítatik.

Hogy a választófelirat megállapítása után mi terjesztetik az országgyűlés elé, az még e pillanatban nincs teljes bizonyossággal meghatározva.

Ha az idő kifutja, meglehet, a választási törvényjavaslat kerül legelőször is a szőnyegre, de ha az idő nem engedi, valamely más, rövidebb vitákra alkalmat nyújtandó tárgy kerül a ház asztalára.

Az időnek annyiban van befolyása a sorrend meghatározására, mert — miként már régebben írtam — a delegációk július letelezésén, vagy — meglehet — már június végén fognak összejárni Bécsben, működésük folyamára pedig az országgyűlés elnapoltatik, — részint mert nem akarnak fontosabb ügyekben végezni a delegációba küldendő képviselők távollétében, — részint mert a gazdaságilag foglalkozó képviselők nagyon sürgetik a nyár, tudniillik a legszorgosabb mezői munka idejében a néhány havi szünetet, mit megadni mindenesetre méltányos dolog és annyival inkább lehetséges, mert a rekkenő hőségben ugy is csak lassan megy a törvényhozás.

A választófelirat megállapítása után, e szerint, első teendő valószínűleg a delegátusok megválasztása lesz, és csak azon esetre, ha ezen időpont, ugy a delegációk összejárásának — még eddig ki nem tűzött — határidője között marad fenn néhány hét, vagy nap, kerülhetnek az országgyűlés elé mindjárt a választófelirat megállapítása után rövidebb, vagy hosszabb törvényjavaslatok.

Az országgyűlés összejárásának napja — az elnapoltatás után — természetesen attól függ, hogyan fognak a munkát Bécsben haladni és mikorra lesznek készen, — mert mihelyt ez megtörténik, az országgyűlés bizonyára legott fölveendő megint a munka fonálát, mert sok, nagyon sok legombolyítani való van, a miért bizonyára a delegációk is sietni fognak teendőikkel.

A felsőház felirati javaslata.

Felsőház Császár és Apostoli Király!

A nemzedékek sorsára kiható törvényhozási feladat nagy fontosságát teljesen átérve, és a haza szebb jövőjének ettől feltételezett üdvös fejlesztését bizton remélve, nézett a nemzet a jelen országgyűlés megnyitására elébe.

Örömmel kellett egy törvényhozás működésének megkezdését üdvözölnünk, melynek feladatát nem képezheti többé létező bonyodalmak hagyományainak megszüntetése, hanem a jövővel nemleges munkájának sivar teréről az alkotmányos joggyakorlati termékeny mezejére átmenve, a kibékülés eredményének a haza szellemi és anyagi javára való megérlelése.

Felsőház kegyelmes trónbeszédének magas szavai és szelleme hatványozzák ezen érzelmeinket, és újabb biztosítékot nyújtanak az ország reményeinek teljesedéséhez.

Az államjogi viszonyok törvényhozásilag biztosított alapjainak hangsúlyozásával kezdődik, a külbéke és nyugalom fontartásának biztos reménye kijelentésével végződik Felsőház trónbeszéde, kijelölve azon időszaki reformkérdéseket, melyeknek célszerű megoldása a jelen törvényhozás nehézfeladata üdvös megfejtésének lényeges feltétele.

Hol az államviszonyok alapján szilárdaság hiányzik, és az alig megvetve, már is a változtatás veszélyes kísérletének tétethetik ki, kétséssé válik a reformok gyakorlati létrehozása is, míg a fenyegetett külbéke mellett az állam fönmaradásának védelme merítene ki a biztos haladásnak szentelhető anyagi és szellemi erőket. A trónbeszéd szavainak a nemzet óhaját való találkozására ez alap érintetlen maradására nyújt megnyugtató kilátást; a kedvező külviszonyok pedig ala-

pos reményt ébresztenek, hogy zavartalanul fognak eljárhatni törvényalkotási feladatunk megoldásában.

Számos elintézetlen kérdés és elbanyagolt teendő üdvös rendezésére, nem bevégzett harcok meddő fölfelevenítésére, előre, nem hátra utalnak Felsőház szavai.

Teljes készséggel, és őszinte hazafiai örömmel lépünk, ezen irányt követve, a trónbeszédben kijelölt törvényhozási tevékenység terére.

Mélyen érezzük azon számos kérdés rendkívüli fontosságát és halaszthatlan sürgősségét, melyekre Felsőház a törvényhozó testület figyelmét felhívni méltóztatott. Valamint az igazságszolgáltatás helyes szervezetében, részrehajlatlanságában s gyorsaságában, olcsóságában és egy szabatos büntető-törvénykönyv készítésében Felsőháddal együtt felismerjük a rendezett államélet egyik főkövetelményét: ép oly kevésbé kerülhet el figyelmünket azon ellentét is, mely az átalakult kormányzati rendszer és a törvényhatóságok jelen szervezetének némely alkatrészei között létezik. — Az utóbbi idők aggasztó tapasztalatai újabb feltevést adtak: annál előbbi választási törvények hiányait és bármily eltérések legyenek is a felfogások ezen hiányok okai, fokozata, orvoslási módjai iránt, azon meggyőződés, miként a jelen törvényhozásra e tárgyban szintoly fontos, mint sürgős feladat vár: annál általánosabb és élénkebb, minél kétségtelenebb, hogy jó választási törvények képezik a valódi alkotmányos élet egyik feltételét.

Az ideiglenes sajtótörvények újabb tapasztalatok által igazolt tetemes hiányainak orvoslása, az egyéni jog rendezése, real- és humanitarians közép-tanodák, valamint az egyetem és műegyetem szervezése, a hűbéri viszonyok maradványainak oly módon való megszüntetése, mely helyes közgazdasági elvek szem előtt tartása mellett a tulajdon szentségét is teljesen megóvjá, s a kilitásba helyezett iparvasút vizsgaszabályozási törvények, kimerítik nagyrészt azon szellemi és anyagi alkatrészeket, melyeknek létesítését az országunk fejlődése és emelkedése első sorban követeli. Ezen számos feladatok a törvényhozási intézkedések hosszú sorát fogván képezni, törvényes működésünk küszöbén csak forró hálánkat fejezhetjük ki cs. és ap. kir. Felsőháddal azon atyai gondoskodásért, melyet a hazai ügyek üdvös fejlődésére vezet útak és módok bölcs kijelölésével honunk közboldogságának fölvirágoztatása iránt tanusítani kegyeskedett, s midőn megnyugvással látjuk Felsőház kormányának egyetemes irányát és a nemzet jogosult óhaját közötti, a közügyek helyes meneténél mellőzhetlen egybehangzást, s örömmel vagyunk tanúi azon bizalomnak, mely Felsőház kormányának működését környezi, teljes készséggel ajánljuk fel a kitűzött célok elérésére komoly és buzgó közreműködésünket.

A reformkérdések keretében foglaltatik a főrendiház szervezés átalakítása is. Nem új kérdés ez előttünk, Felsőház urunk! mert mellőzve a régiebb idők ebbeli törekvéseit, melyek az 1790. és 1827-diki országos választmányoknak jelenleg a viszonyok által már túlszárnyalt javaslatainak találtak legnyomatékosabb kifejezésüket; a főrendiház ismételve kijelentette az átalakítás tekintetbe vételének szükségét erre vonatkozó óhaját és készségét. Habár a főrendiház átalakítását tárgyzó nézetek határozott és részletes kijelentését ezen kérdés országgyűlési tüzetes tárgyalásának időszakára kell halasztanunk: jogosítva és ösztönözve érezzük magunkat eleve is kijelenteni, hogy bármennyire tiszteljük is a főrendek a multak kegyelmes emlékeit, bármily erős legyen azon meggyőződésünk, hogy az évszázadok folyamán mindinkább izmosodott történelmi jogok megingatása szerfelett óvatos eljárást igényel: mindamellett elutasíthatlan kötelességünknek ismerik ugy a történelmi alap jogos igényeinek, valamint az állami átalakulásból fejlődött helyzetnek kellő figyelembevételé mellett egész törekvésüket oda irányozni, hogy a főrendiház százados tekintélye teljes épségben fönartassék és célszerű szerveztetése folytában, mint a törvényhozás egyik hatályos és nélkülözhetlen tényezője, rendeltetésének minden viszonyok között kellően megfelelhessen.

Legkedvesebb feladataink közé számítandjuk addig is, míg az 1868. XXX. t. cz. rendeletének elégtétethetik, minden alkalmat azon kapos szellemi és anyagi fejlesztésére és megerősítésére, a közlekedési eszközök létrehozásának körében is felhasználni, melynek egyrészt Magyar-, másrészt Horvát- és Szlavonország közti alaki felelősségét oly élénk örömmel üdvözöltük.

Gondos figyelemmel mindazon tekintetekre, melyek saját nézeteinkkel teljesen összhangzólag körvonaloztatnak Felsőház trónbeszédében, fognak eljárni a költségvetés tárgyalásánál, azon reményben, hogy az ezzel szoros kapcsolatban levő adóügy rendezése alapján a közterhek, az adóképeséghez mért lehetőleg igazságos felosztás s új jövedelmi források nyitása, a meglevők fejlesztése folytán a honlakók minden osztályára nézve könnyebben elviselhetőkké válnának.

Felsőház trónbeszédének végszavaiiban a hazafiai önfeláldozás kötelességére utal, mely gyakorlata csak a jövő nemzedékek elismerésében találja jutalmát. Magunkra nézve elfogadjuk ez in-

tést, melyet a politikai élet sokoldalú tapasztalata igazol, de midőn bódoló tisztelünk és tántoríthatlanul hit ragaszkodásunk kifejezését Felsőház elébe terjesztjük, mélyen érezzük, hogy a hála és ragaszkodás érzelmei nem várják a jövő kor fejleményeit azon uralkodó irányában, ki minden erejét népei boldogításának és komoly uralkodói hivatása önzéstelen teljesítésének szenteli.

Kik egyébiránt ca. és apost. kir. Felsőháddal kegyelmébe mélyen ajánlottak maradjunk.

A balközép választófelirati javaslata.

Felsőház Császár és Apostoli király!

Hódoló tisztelettel és örömmel győződünk meg Felsőház legmagasabb trónbeszédéből újabb is arról: mennyire szívén hordja Felsőház hű Magyarországnak javát s mennyire kiterjeszti figyelmét azokra, a mik annak előmozdítására szolgálnak.

Mélyen érezzük mi is Felsőház azon nagy bölcseségű szavainak igazságát, hogy a nemzetek sorsának a kedvező közjogi viszonyok csak egyik és önmagukban elégtelen biztosítékát képezik és elismerjük, hogy a legkedvezőbb közjogi viszonyok sem lehetnek maradandó eredményei, ha az a nemzet belső fejlődési ereje által nem támogatatik.

Elismerjük azt is, hogy ezen eleterő kifejtése sok részben a kor és szabadság igényeinek megfelelő belreformoktól függ és éppen azért készek vagyunk azoknak terén egész lélekkel megtenni mindazt, mit hazánk java követel, és mire erőnk, tehetségünk képesit; de engedje meg Felsőház, hogy képviselői kötelességünkkel folyólag őszintén kimondjuk azon meggyőződésünket is, hogy valamint a kedvező közjogi viszonyok elégtelenek önmagukban a nemzet sorsának biztosítására, éppen ugy elégtelen arra önmagában a belreformoknak bár legezteszerűbb és legteljesebb keresztülvitele, sőt ez utóbbi kedvező közjogi viszonyok nélkül több irányban nem is lehetséges.

Ezen meggyőződéstől vezettetve, nem tagadjuk ugyan, hogy az államjogi viszonyoknak a mult országgyűlés által eszközölt megoldása nagy fontossággal bír; de ki kell jelenteni, hogy azt olyan tartjuk, melyben megnyugodunk, s melyet mellőzve, a nemzet összes erejét kizárólag a benső átalakulás nagy munkájára irányoznunk nem lehet.

Nem lehet, mert e megoldás, midőn az államélet legfontosabb teendőit elvonja a magyar törvényhozás és a magyar kormány hatáskörétől, a kedvező közjogi helyzet kívánalmainak meg nem felel; nem lehet, mert az államélet egyes teendőinek szoros összefüggése folytán a törvényhozás és kormány kezeit oly dolgokban is megköti, melyeket hatáskörétől nem von el teljesen; nem lehet, mert midőn az állam pénzügyeinek legjelentősebb része iránti intézkedést az országgyűléstől és az ország kormányától elvonja, már csak pénzügyi tekintetben is lehetlenné teszi, hogy az ország szellemi és anyagi érdekeinek előmozdítását kellően eszközölni képesek legyünk.

Mind a közjogi szempontok, melyek nem engedik azt, hogy egy államban más, mint saját törvényhozása törvényeket alkothasson s törvényszerű határozatokat hozhasson, hogy a végrehajtás benne más, mint a felelős nemzeti kormány útján gyakoroltassék, mind a belreformok, melyek a közjogi megoldás ezen hiánya miatt sokban hátráltatva, majdnem lehetlenné tette annak, egyaránt követelik azt tőlünk, hogy míg egyfelől teljes erővel igyekezzünk az átalakulás nagy munkájának befejezésén, addig másfelől éppen oly erővel és buzgalommal törekedjünk arra, hogy közjogi helyzetünk valóban kedvezővé legyen, s mint ilyen, a nemzeti belső fejlődésének gátul ne szolgáljon.

De követeli ezt saját biztonságunk, követeli a nemzet kegyelme által üvedzett trónnak fénye és hatalma; követeli ama hivatás, melyet Felsőház legmagasabb trónbeszédében hazánk — mint a nyugati cultura egyik őre és tényezője — számára kijelölt.

Állam, melynek nincs nemzeti hadserege; állam, mely nem rendelkezhetik önállóan pénzügyei felett; állam, melynek még élete sincs világszerte diplomatikailag elismerve, s mely már csak ezen körülmények fogva is nem gyakorolhatja a külpolitikára az őt megillető befolyást, sem saját fennállása iránt biztos, sem uralkodója trónja hatalmának és fényének fenntartásában s növelésében erős, sem az emberiségi s művelődési érdekeknek őrzetere és elővitelére alkalmas nem lehet.

A törvénynek engedelmessékné addig, a míg az törvény, mindenkinek elutasíthatlan kötelessége; ugy az is, hogy a trónra és házára nézve káros törvény megváltoztatására törekedjék.

Felsőház két állama között van egy kapos, mely nem szorít, ez: a Fejedelelem ugyanazonossága.

Ez azon kapos, a mely által mi Felsőház többi országai és tartományaihoz csatolva, lenni akarunk. Mindaz, a mi ezen tulmegyen, gátolja a szabad mozgást, az erő kifejtését itt és Felsőház többi országai és tartományaiiban egyiránt, a nélkül, hogy az összetartozás, az egyittes és feloszthatlan birtoklásra nézve nagyobb biztosítékot nyújtsanak.

Ezek azok Felsőház ur, a miket most már elmondani képviselői állásunknál fogva hazánk és Felsőház iránt egyformán kötelességünknek tartottuk és engedje Felsőház reménylentünk, hogy midőn hű Magyarországnak képviselői ezen helyzetnek megváltoztatása iránt javaslatokat fognak előterjeszteni, sikerillend meggyőzni Felsőházat arról, hogy delegatio és közös ministerium nélkül, hogy az állami lét minden kellekeinek megóvása mellett sokkal biztosabban, mert mindenki megelégedésére, elintézhető mindaz, minek egyértelmű elintézése az uralkodó ugyanazonosságánál fogva s az abból folyó kölcsönös védelem érdekében szükséges, hogy sokkal több erő és hatalmat adnak oly hadseregek, melyekben mindenki teljes erőre fejlődik saját nemzeti törvényhozásának és nemzeti kormányának befolyása alatt, s melyeket főparancsnokuknak, a közös Fejedelemlnek ugyanazonossága tesz a szükség perczében egységes haderővé, mint egy oly hadsereg, melyben a hazafias szellem emelkedését és ezáltal az eleterő kifejlését az egységnek minden áron követelése már előre szibbasztja, sőt lehetlenné teszi.

Midőn azon, a közjogi helyzetre vonatkozó nézeteinket és óhajtasainkat ezekben nyilvánítjuk, nyilvánítjuk egyszermind azt is, hogy készek vagyunk belreformok kérdéseiben, az alkotmányosság, a szabadság és a jogegyenlőség szellemében megtenni mindazt, mit a jelen helyzetben megtenniünk lehet, és örömmel fogadjuk és veendőjük tanácskozás alá Felsőház kormányának ily irányú javaslatait.

A jól szervezett, a minden irányban független és csak a törvény által korlátozott birói hatalom nem csak a jó, gyors, részrehajlatlan és olcsó igazságszolgáltatás biztosítéka, mi már magában igen fontos, de egyuttal az egyéni és politikai szabadságnak is őre.

Ha ilyen birói hatalmat szerveznünk sikerül, sokat tettünk hazánk jólétének biztosítására.

(Vége következik.)

A királyföldi törvényhatóságok id. újra-szervezéséről szóló utasítás

következő módozatot állapít meg:

A) A választók összeírása.

1. §. A Comes meghagyja a tanácsoknak és kerületi hivataloknak, írják össze a választókat az id. szabályzat 2. § e értelmében, egyuttal határidőt tűz ki e munkát befejezésére.

2. §. A tanácsok annyi összeíró bizottságot állítanak fel, mennyit a cél elérésére szükségesnek látnak. Mindenik összeíró bizottság áll: egy elnökből, egy jegyzőből és három ülőből. Az elnök az illető tisztség kebeléből, a jegyző az alsóbb hivatalnokok közül veendő, azonban jegyzőül lehet használni községenként az illető községi jegyzőt is. A három ülőt minden illető községben a jelenlegi képviselőtestület választja. Nagyobb városokban egyszerre két, sőt több összeíró bizottság is alakíthatatik, de munkálataik bevégezten, azok egy egészé lesznek összefoglalandók.

3. §. A választók összeírása magában az illető községben, ennek költségére, nyilvánosan történik.

4. §. Az összeíró bizottság első teendője megállapítani a község választóinak összes számát. Nem lehet ide sorolni azokat, kik az ideiglenes Statut. 4. § e értelmében személyi minőségükkel fogva választási joggal nem bírnak. A bizottság az adózók összes számának konstatalása után pontosan meghatározza a választójogosultak miunumát, (ideig. stat. 2. §) összeírja a választókat, s a választók laistroma végén feljegyez még 10% kát a következőleg legtöbb adót fizető összeírt választók közül, mint pótválasztókat.

5. §. Az összeírás laistromok 8 napig a község hivatalos tisztségében közzszemlére kiteendők. Egyéni vagy az összeírás eljárás ellen intézett reclamatio 8 napi időközben e laistrom mellé helyezett felszólamlási ivenken summariter feljegyzendők, ez iven a reclamatio aláírja, vagy névaláíró által keresztet von rá.

6. §. A felszólamlási idő elteltével azonnal zárulást tart az összeíró-bizottság s a választók laistromát, valamint a bejelentett reclamatiokat véleményes jelentésével egyutt a kerületi hatóság elé terjeszti: emez további 8 nap alatt minden reclamatio felett határoz. A hatóság határozatai ellen, a kézbesítéstől számított 8 nap alatt, írásban, vagy szóval jegyzőkönyvre adva fellebbezni lehet a Comeshez. Az egyes összeírás listákra vonatkozó fellebbezések a határidő leteltével összesomagoltatnak, s minden mellék-aktáikkal egyutt az e fölött határozni hivatott Comeshez terjesztettek fel.

7. §. Az összeírásnál előfordult szarvas hibákért vagy a törvény ignorálásért a bizottság elnöke személyesen felelős, s legalább is hordoznia kell az ezért netán szükségesé vált második összeírás költségét. A comes döntvényei elen 14 nap alatt a helygymnisteriumhoz lehet fölfolyamodni.

B) A képviselőtestületek választása.
8. §. A választási listák tisztábozatala után legfeljebb 8 nap alatt meghatározza a kerületi hatóság a Stat. 6. § értelmében mindenik község

képviselőinek számát, s erről, az ide vonatkozó akták előterjesztése mellett jelentést tesz a comenak; a Comes a kerületi tisztségek a határozatait megbírálja, ha kell kiigazítja.

9. §. Valamennyi képviselőtestület megválasztását a törvényhatóság főnöke vezeti, mindazonáltal egyes községekben a tisztség kebeléből kiküldött helyettesekkel is képviselheteti magát; csak a városokban és a jelentékenyebb helyeken nem helyettesíthet. A főnök által kijelölt helyettesekről jelentést kell tenni a comeshez alkalmazása felett rendelkezni. A főnök, vagy helyettesen kívül minden választó-bizottság áll egy jegyzőből és azon 3 tlnökből, kik a választók összeírásánál a községben résztvettek. Városokban, hol több összeíró-bizottság működött, azok tlnökei mind beveendőek a választó bizottságba.

10. §. A választó bizottság elnöke kitűzi a választás napját, vagy ha szükséges, több egymás után következő napokat, egy hivatalos órakat, melyek alatt délelőtt és délután a választó-bizottság működik. Ezen, kisebb községekben néhol egy fél napra is alig terjedő idő meghatározása, egy a választás helyiség a községben szokásos módon közhírré tétetik, s minden felirt választó egyuttal igazoló-jegyet kap.

11. §. A választó-bizottságnak a meghatározott időben és órában a választás helyén jelen kell lenni, s kötelessége minden belépő választótól igazoló- és szavazó-jegyet elvenni, s ez utóbbit felbontatlanul (az id. Stat. 21. §. szerint titkosan) egy urnába tenni. A választási idő elteltével — s pedig ha ez csak egy fél nappól állott, mindjárt az nap délután, s illetőleg az utolsó választási napra következő napon kell a bizottságnak a szavazatokat megszámlálni. A választási urna a szavazatok beadása és kiszedése közti időben biztos őrizet alatt tartandó. A szavazatok kiszedése nyilvánosan történik.

12. §. A szavazás az id. stat. 21. §. értelmében titkosan írott cédulával és csak személyesen történik; a költségeket ép úgy, mint az összeírásnál, az illető község fedezi. A választók figyelemzetendők arra, hogy mindenki annyi nevet írjon fel szavazó cédulájára, a hány képviselő választandó — az óratort kivéve; továbbá figyelemzetendők arra is, hogy a céduláikra felírtakat pontosan megjelöljék, följegyezve vezeték- és keresztnéveiket, s ezenkívül vagy foglalkozásmódjukat, vagy házuk számát. A szavazatok kiszedésénél csak olyan szavazó jegyek lesznek megsemmisítendőek, melyek azért kétségesek, mert nem különböztetik meg eléggé a hason nevű választó-jogosulttól. (Folytatása következik.)

Vidéki levelezés.

Teke, május 10. 1869. — A „Kol. Közl.“ idei 52-dik száma egy mezőségi panaszlevelet közölt, mely két fő pontjában csak változást foglalt magában.

Azon óhajta a jayvezéklőnek: miként bár egy magyar lenne a tekei adóhivatalnál, már egy év óta teljesülve van; szintgy az is, hogy a községekkel hivatalos közlekedés — bizonyos tudomásom szerint — folytonosan magyarul történik és az adóhivatal öt személyből állván, az őrök csak is egyetlen egy nem bírja a magyar nyelvet.

Hogy a személyes kereseti adó miért vettetik az 1868 ki 34 ik törv. cikkben körvonalozott szabály szerint ki, azért mezőségi tudósító úr ne méltóztatassék a pénzügyi hivatal egyik erőlyes és lelkiismeretes hivatalnokát önkénytelenül vádolni.

Egy kis baj az igaz van, t. i. hogy a mezőségi adóhátraléka 32 községben felülmúlja a százezer o. ért. frtot, mely tetemes összeget szép szóval bajos kifizetni.

Én az igazsáért kész vagyok bármikor sikra szállani, ezért rosszallom, ha a kormány derék közegei ok nélkül gyanúsítanak.

Varga Sámuel,
tekei ref. lelkész.

Torda, május 17. — Innen első napján, a mint a hívek épen templomba készülődtek, a harangok véskongása égest jelzett. Szalmával fedett nádkazal gyuladt meg s égett le. Valamelyik szomszéd udvarán történt lövés fojtása csapódhatott a száraz anyagba, s okozta állítólag a gyuladást, mely szerencsére nagyobb kártétel nélkül csakhamar elfojtott. Nálunk szokás benn a városba töltött fegyverrel csak úgy juxból réa durrantani; arra, hogy a töltés nemcsak verebet, szarkát, galambot, hanem embert is érhet, — vagy, hogy a nagyobbára könnyen gyuladható anyagokból épült város nagy része az efféle vétkes könnyelműség következtében le is éghet, nem gondol a fegyverengedélyvel bíró egyén, míg az illető rendőrség látja, vagy hallja, de úgy látszik, nem képes tenni róla.

Szóhal sincs nagyobb szükség egy jól szervezett tüzoltó-egyletre, mint épen városunkban. Néhány ügybuzgó polgár fáradozása oda vitte, hogy alakult is egy ilyen egylet, s szabályai a bellgyűrség által meg is erősítették. Azonban a bellgyűrségnek azon, a jó renddel s az intézet céljával lényegesen összefüggő, természetesen

kívánására, hogy az alakult egylet a városi hatósággal összhangzólag s annak vezetése, illetőleg felügyelete alatt folytassa működését, a mi egyelőre duzzogni kezdett s magát felbomlottnak nyilvánítja. Ime hová vezet a személyes s testületi szabadságról való fogalmak téves felfogása, értelmezése. Ha nem sikerül a sic volo, feláldozzuk a legűdvösebb célzt és tervet szeszélyűnknek.

Az ótordai ref. ekkliázisa mai napon tartott közgyűlésében világi elnökül magányzó birtokos Finta Miklós, jegyzőnek tanácsos Kósa László és ügyvédjének Nagy Mihály urakat választá meg egyhangulag.

r. l.

Napi hírek.

— Ö Felsőége nagylányai és vásáros-neményi Lónyay Menyhért magyar kir. országos pénzügyminiszternek és Vancsa János károlyfehérvári és fogarasi görög kath. érseknek a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozni méltóztatott.

— Kolozsmegye bizottmányi gyűlése f. hó 20 kán és 21-én tartatott meg, addig is, míg jövő számunk a gyűlés folyamát hozná, megemlítjük a tisztviselői választások eredményét: Alsókerületi alispán a másodtanfelügyelővé kinevezett Hosszu Theofil helyett Ajtai Péter, főjegyző Horváth Kálmán s alügyész Péterffy Domokos lett.

— Érdekes végtárgyalás volt e hó 20 kán a városi törvényszéknél. Egy külvárosi földész leánya volt a vádlott nő, ki a múlt év decz. havában éjjel, téli hidegben, a szabad ég alatt hozott két gyermeket világra, azon elhatározott szándékkal, hogy azokat ottan meggyilkolja. Az első szülött halva lett meg, a másodikban ellenkezőleg életjelt fedezvén fel, meg akarván fojtani, nyakára kötelet tekert, s midőn mindkét csecsemő halva volt, a hullakát egy ruhába göngyölve, a szomszéd kertje végében levő sűvény közé rejtette el, hol a rendőrség más napon fel is fedezte. A végtárgyalás a városi redoute-teremben tartatott meg, hol nagy közönség izgatottan várta az eredményt. A közügyész, Bodor László, terjedelmesen és alaposan fejté ki indokait, melyekkel a bűnösség kérdését bizonyítja, és vádlott nőre tíz évi súlyos börtönt kért. A védő, Kolozsvári Sándor tanár volt, ki lelkesen emelt szót a szerencsétlen anya védelmére, s meggyőzőleg fejtegette az okokat, melyek alapján bűntelenséget bizonyítja. A törvényszék vádlott nőt, tekintetbe véve a mellette túlnyomó számban felmerülő enyhítő körülményeket, két évi súlyos börtönrre ítélte.

— Sziniidényűnket a mai est rekesztibe, midőn búcsú előadásul s innepelt vendég művésznőnk Prielle Cornelia utolsó vendégjátékul „Lignerolles Luiza“ és „Légyott a sirnál“ 5 felvonásos francia dráma kerül színpadra. A jövdelem a színházi alap gyarapítására fordítatik, s már csak ez okon is felhívjuk a figyelmet és pártfogást. Hogy a búcsúelőadás mára halasztott, oka vendégművésznők gyöngékedése volt.

— A helybeli rom. kath. elemi főtanoda igazgatója főt. Raffai János úr a nevelés körül kifejtett buzgalmaért a volt erd. kir. fölkormány-székűl elismerő nyilatkozatot nyert.

— A n. szebeneri románok Campu libertateán Balázsfalva mellett 1848. május 15-én tartott gyűlésük emlékére a múlt szombaton ünneplést rendeztek.

— Nagy Szebenben a pünköszi inneppek alatt négy gyilkosság történt.

— A Gusztáv Adolf-féle összegyűlés aug. 17. és 19-én Bayrathban fog megtartani.

— Újabbban jelent meg Osterlam Károly kiadónál Magyar nyelvtan írta Torkos László, a pesti ev. gymn. tanára. 116 és 32 lap. Ára 60 kr. o. é.

— Ugyane napokban küldetett be hozzánk „Románország“ (Moldva-Oláhország) rövid földrajza. Népiskolák használatára térképpel; írta Koós Ferencz bukaresti ev. ref. lelkész. 40 lap. Ára kemény kötésben 50 kr. o. p.

— Andrassy Gyula gróf f. hó 7-kén Budán kilovagolván, a mint a temető előtt elhalad, onnan egy halottas kocsit bukkan elő. Andrassy lova megbokrosodik, hirtelen fordul egyet s a lovat is elejti, maga is elesik. A halottas kocsit neki rohogott s kis hiba, hogy mind a lovasat, mind a lovat el nem tipratta. A gróf lovászának sikerült a kocsit megállítani, mire Andrassy újra felült a lóra s hazament. A kapulózó lótlól több zuzást is kapván, otthon hidegbe burogatták, s a szerencsétlenség komolyabb következmények nélkül múlt el a miniszterelnökről.

— A „Journal de Bruxelles“-nek írják Rómából, hogy az ápril 11-iki jubileumból több hasznuk lett a rómaiaknak, mint a pápának. A turisták ugyanis nem kevesebb mint 50 millió frankot hagytak Rómában.

— Rózsa Sándor, ki minden megjavulási ígérete daczára sem tudott lemondani kalandos szenvedélyéről, s kinek a múlt év folytán elköveztett oroszizmosi posta rablásban szintén része volt, tudvalevőleg börtönből il. Nagyon kétségbe van esve, s a múlt hét folytán meg akart szökni, de szándékát észrevették s a fogház falához láncolták,

— A nagy keleti vasút kérdése, mint Belgrádból a „Lloyd“-nak írják, még nincsen véglegesen megoldva. Gróf Andrassy — mint mondják — nem akarta a porta nézetét elfogadni, s szilárdul ragaszkodik azon tervhez, hogy Konstantinápoly és Pest közt Belgrádon keresztül az összeköttetés közvetlen legyen. Szerbia éz Magyarország érdekei e tekintetben találkoznak. S Belgrádban el vannak határozva, hogy Szerbia érdekeit semmi esetre sem fogják szem elől tévesztetni, nem fognak semmitől visszariadni, hogy a portának bebizonyítsák, miszerint Szerbia elég erős arra, hogy érdekeit védelmezhesse.

— A hadi tengerészetben levő különféle hajók új beosztását rendezvén el közelebről ö Felsőége, közöljük ez alkalomból a közös hadi hajóhad létszámát. Pánczélos hajók: „Kaiser“, 5440 tonna tartalmu, 800 lörejtű, 10 ágyuval; „Lissa“, 5050 tonna, 1000 löer., 12 ágyu; „Custozza“ 6700 tonna, 1000 löer., 8 ágyu; „Albrecht főhög“, 5800 tonna, 800 löer., 8 ágyu. — Pánczélos fregatte-ok: „Ferdinand Miksa“ és „Habsburg“, mindegyik 5200 tonna, 800 löer., 14 ágyu; „Miksa császár“, „Don Juan de Austria“ és „Eugen hg“ mindegyik 3650 tonna, 650 löer., 12 ágyu; „Salamander“ és „Drache“ egyenként 3120 tonna, 500 löer., 10 ágyu. — Csavar-fregatte-ok: „Novara“ és „Schwarzenberg“ 2650 tonna, 500 löer., 46 ágyu; „Radecky“, 2430 tonna, 500 löer., 12 ágyu; „Donau“ és „Adria“, 2430 tonna, 300 löerjű, 29 ágyu. — Csavar corvette: „Friedrich“ és „Dandolo“ 1600 tonna, 230 löer., 22 ágyu; „Helgoland“, 1770 tonna, 400 löer., 6 ágyu. — Továbbá négy csavar-ágyunaszad 4 ágyuval, kettő 2—2 ágyuval, három csavar-schooner 2—5 ágyuval, egy aviso-gőzös: „Erzsébet“, 6 ágyuval. — Ezenkívül 3 csapatszállító gőzös, 1 anyag-szer-szállító, 1 torpedó-hajó, 2 yacht. — Vitorlás hajó van: 1 corvette, 1 brig, 2 schooner, 1 úszó-ítteg, 3 szállító s 15 különféle rendeltetési hajó, végül 9 kisebb gőzös kikötői szolgálatokra.

— Kölnben színházégés volt ismét, s e hó 9-én leégett a részvénytársaság is, hol a három hó előtt leégett városi színház tagjai vonták meg magukat. A tűz az előadás után tört ki, ropant lángokkal égett s két óra alatt hamu lett az egész színház. Az a vélemény, hogy felgyújtották.

— Gr. Széchenyi Ödön több angol vállalkozóval a napokban tízenégyévi kizárólagos szabadalmat nyert egy új vasútiépítési rendszer, a sodronyvasút alkalmazására Magyarországon. A sodronyvasút a legújabb találmány, s eddig csak teherszállításra használtatik. Az első ilyen vasutat London és Laster között, három angol mértföldnyi vonalon az idén építették. Gróf Széchenyi Ödön jelenleg alkudozásban van a magyar kormánnyal aziránt, hogy a szlatinai és rónszékzi sóbányákat Marmarosban sodrony vasút által hozza összekötésbe a mármaros szigeti vasútállomással.

— (Beküldetett.) Mint biztos kutfőből értesültünk, a nagy birro szert tett malmói svédországi Kockum féle gépgyár-részvény-társulat első Magyarországra szállított nyolcz löerejtű gőzeséplőgépe Beniczky Márton urnak Vadkerti jóságán (hajó-állomás Harta, n. p. Kis Körs Pestmegyében) május 18 től mintegy 30-ig, talvaly termésti buzát fog naponként próbaképpen csépelni. A gazda közönség nagy érdekl tekin e cséplés eredménye elé, mely ha a várakozásokat igazolja, a mai munkaszűk időben kedves útmutatást fog szolgáltatni, a gépeket venni szándékoznak. A ki a cséplés eredményét személyesen akarja látni, Beniczky Márton ur vendég-szerető házában szíves fogadtatást talál.

— Necrolog. Báro P. Horváth Rózalia s kiskoru gyermekei: István, Zsuzsanna, — Béla és Imre gyászos fájdalomtól dúlt érzéssel tudatják, hogy a jó férj és gyöngéd atya, erdélyi fölkormányzati tanácsos Vargyasi Dániel Imre élete 60-ik, boldog házassága 10 ik évében, tüdőszélhűtés miatt néhány napig tartott betegség után folyó évi ápril 29-ik napján reggeli 6 órakor csendes halállal boldogabb életre szenderült át. Hült tetemei május első napján teteltek a vargyasi temetőbe végnyugalomra. Lelkéért az engesztelő áldozat f. é. május 29. napján Baróthon a r. kath. egyházban fog megtartani. Béke poraira! örök üdvösség lelkének! Vargyasón, május 1-én 1869.

— Necrolog. Korodi Sámuel és János, Túri Lajos és Filep Sándor maga és testvérei nevében fájdalommal telt szívvel tudatják szerett nagybátyjok etédi Sófai József Marosszék nyugalmazott mérnökének folyó hó 8-án, élte 79-dik évében, 5 heti szenvedés után, tüdőszélhűtésben gyászos kimúltát. Maros-Vásárhelyt, 1869. május 8-án.

— Necrolog. Néhai unitár. tanár és egyházi főjegyző n. ajtai Molnos Dávid özvegye Székely Borbára életeinek 81-ik, özvegységének 33-dik évében f. hó 9-én délután 5 órakor véglegengyűlés miatt megszünt élni. Béke porain! Kolozsvárt, május 10-én 1869.

— Necrolog. Magyar-Láposi Dohi Sándor helybeli birtokos saját, s kiskoru gyermekei: Sándor és Ágnes, ugyszintén számos vér- és távollévő rokonai nevében mély megütdéssel tudatja, forrón szeretett nejének, született Horváth Borbárának, a hit nő, valódi anya, testvér és rokon, szerény magaviseletű gondos gazdasszony, s hazasze-

retetében ántoríthatatlan honleányának, a mai napon d. n. 1 órakor, hat heti kinos szenvedés után életeinek 34 ik, s boldog házasságuknak 9 ik évében vizkórságban történt gyászos kimúltát. Béke poraival! Maros-Ludas, 11 ik május 1869.

— (Necrolog.) Nagy-Ajtai Cserei János, nője Zathurezki Emilia s gyermekeik és az illető rokonok és barátok mély fájdalommal gyászolják Nagy-Ajtai Cserei Balázsnak, a szelid jó fiúnak, illetőleg unokának, a tiszta érzésű testvérnek, a nemes lelkű rokonnak s ártnak a folyó évi április 27-kén Pesten 24 éves korában — midőn jogi tanulmányait végezve, már pályára lépendő vala — véletlenül történt halálát. A meghalt ifju porai Pesten 1869. ápril 29-én temettek el. Béke lengjen felettük!

— (Necrolog.) Dájbukát Gergely kesergő szívvél jelenti testvérenek Dájbukát Bogdánnak élete 32 dik évében, május 12 dikén, esti 10 órakor, a haladók szentségének áhitatos fölvetélével, nyolcz hónapig tartó sorvasztó szenvedés után, M. Vászárhelyt tüdővészben történt gyászos kimúltát.

— (Necrolog.) Szárhegyi gróf Lázár Miklós, neje Macskási Klára és leánya gróf Lázár Mária férjzett legifj. gróf Bethlen Jánosné, maguk és számos rokonuk nevében szomorodott szívvel jelentik testvére, sógora, illetőleg bátyja s rokonuk szárhegyi gróf Lázár Albertnek élete 53-dik évében, május hó 19 dikén estéli 9 órakor véglegengyűlésben történt kimúltát. A boldogult hült tetemei f. hó 21-kén délután 4 órakor fognak beltordantzeai szállásáról a köztemetőbe kísértetni, lelkéért pedig az engesztelő áldozat május hó 22-én d. e. 10 órakor fog a Piaristák tordantzeai templomában az egek urának bemutatni. Nyugodjanak csendesen porai! Kolozsvárt, május 19. 1869.

KÜLFÖLD.

Páris, május 18. A tegnapi tartott utolsó választási gyűlekezések csendesen folytak le.

Brüsszel, május 18. Az egybeállított francia-belga bizottság e hét folytában fogja első ülését tartani.

London, május 18. A „Times“-nak egy május 17-diki philadelphiai távirata szerint Motley holnap indul el Londonba és az Alabama-ügyet nem fogja újra megpendíteni. Ha azonban Angolország fogná ez ügyet szönyegre hozni, ez esetben Motley Amerikának már előbb elfoglalt álláspontjához fog ragaszkodni, azonban a nélkül, hogy Sumner nézetét képviselne.

Madrid, május 18. A cortes tegnapi ülésében a bizottság nevében Silvea kijelenti, hogy a köztársaságra való szavazás nagy benső és külső bonyodalmakat idézne elő. Felhívja tehát a republikánusokat, hogy a monarchiára történt szavazás után a cortesben tartásuk meg ülésüket, nehogy polgárháború okozzanak. A liberal-unio egy része a kormányzószág eszméjeért kitartóan harczol.

Dublinban f. hó 14-én a Glasnevin-temetőben megható ünneplést ment végbe. Ugyanis O'Connell holttetemei — több ezernyi nép jelenlétében — ideiglenes sírjából egy, a kerek-torony alatti kriptába szállították át. Cullen bibornok s több r. kath. plébóp, a lord kanczellár, több más hívők s számos tiszteletr méltó polgárok voltak jelen. Az ünneplés folyama szigorúan vallásos jellemű volt. Engesztelő-mise tartatott s Burke lelkész ékes beszédet mondott.

Stockholmban az országgyűlés folyó hó 15 kén zárattott ki a király által. A rövid tartalmu trónbeszéd nem érinti a külügyeket, az országos képviselőnek elismerést fejez ki az új unio-törvény előzékeny tárgyalásáért, s a szélesített vallás-szabadság s az új hadseregi törvényhozás tárgyában osztozik az országgyűlés nézeteiben.

Mint a „P. Ll.“-nak Bécsből folyó hó 17-ről távirják, Amerika követei az európai udvaroknál annak kijelentésére utasították, hogy az unioi kormány az Alabama-ügyet békés úton igyekszik elintézni.

Páris, május 15. A tegnapi választási gyűlekezettek csendesen folytak le. A 11 óra után a Bastille térére vonult tömegek a városi őrség által visszanyomattak. A Place Royale-on egy csoport nép egy kert vasrácsozatának egy részét szaggatá ki. Később sehol nem történt csendzavarás.

A „Journal Officiel“-a Párisban közelebről végbement manifestatiók alkalmából a rendőrőnknek egy kibocsátványát közli, mely az utcákon és a gyűlekezések bejáratainál való állvamaradást tiltja.

Madrid, május 15. A cortes tegnapi ülésében Orense három órai beszédet tartott a foederativ köztársaság mellett. Ulloa a bizottság nevében e beszédnek ellenében választott; a mennyiben biztosít, hogy az Alphonzisták buzgóan arra törek-szenek, hogy Serrano egyedül vegye át a regensséget. Ez ellen meg a szabadelvű unionisták szó-laltak fel.

A canadai parlament tárgyalás alá vette Sumner beszédét, még pedig Angolországra nézve igen kedvező eredménnyel, mert a többség határozottan az anyaországgal való kapcsol fenntartása mellett nyilatkozott. Az angol sajtó e miatt dicsé-

rettekkel halmazza el a canadiákat. A „Times“ örövend, hogy a gyarmat ezentúl is osztozni kíván Angolország jó- és balsorsában, s az tanácsolja Motley-nek, vonjon következtetést a gyarmat ezen önkéntes nyilatkozatából az anyaország szándékaitra. Ha, béke és kibékülés hírnöke, mint ilyen fog elfogadhatni, ha ellenben követsége csak Sumner túlkapasainak ismétlése volna, előre meg lehet győződve, hogy rendre utasítottatik.

A „Morning Star“, mely az angol lapok közt leginkább rokonszenvez az unioval, hasonló értelemben nyilatkozik s azonfóliu figyelmezteti az amerikaiakat, miszerint ha Angolországban a nézetek a polgárháború alatt némileg szétáztak, Amerikában már jóval a háború előtt hasonló történt. Sumner a senátusban egyik társa földhöz vágta

és azt hitték róla, hogy meghalt, később pedig amerikai volt, ki Lincolnot meggyilkolta. Ily ténnyel szemben izetlenség volna elvárni, hogy a külföld az amerikai állapotok iránt egy véleményben legyen.

Madridból f. hó 7-kén érkezett sürgöny következőkről tudósít: „Biztos értesítés folytán a cortesnek a monarchicus forma melletti nyilatkozatával egyidejűleg, Serrano fog egyedüli kormányzóul, Prim pedig tanácselnök-s hadügyi-miniszternek ajánlatni, hogy míg a királyválasztás eldől, a kormányzás biztosan vezetessék.“

Legújabb.

Bécs, május 19. A „Wanderer“ szerint III. Napoleon császár Belgium egy részének bekebe-

zése felett alkudozik Poroszországgal; az utóbbi hatalom meg Holland egy részét foglalná el. Nagy-szerű földrengés dulta szét a Syrai nevű sporad szigetét; több ezer ember veszté életét. Az egyiptomi alkirály május 31-re érkezik Bécsbe.

Belgrád, május 19. Hírlik, hogy az egyiptomi alkirály azon célból látogatja az európai udvarokat, hogy országát függetlenné téve, önálló királyként koronáztassa meg magát. Állítólag, Franciaország e tervet nem ellenzi.

Laibach, máj. 19. A szlovén gyűlés csendesen folyt le, bár 12,000-en vettek részt benne.

Páris, máj. 19. A walesi herceg látogatásra hívta meg a francia trónörökösöt. III. Napoleon beleegyezett fia átutazásába.

London, máj. 19. Az é. amerikai unio kormányja új követe által kijelenti az angol kormány-nál, hogy az Alabama-ügyben békés elintézését óhajt.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Május 20-án: 5%, Metaliques 100 frt 61.15. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt 69.10. Kamat 61.15. 1860. Kölcsön 99.40. Bankrészvény 739. Hitelintézet részvény 200 frt 278.70. London 10 ft st. 100 frt 23 $\frac{1}{2}$, kr 124.—. Ezüst 121.35. Cs. királyi arany 5.86.

Erdélyi földteh. kötv. máj. 20-án 76.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

HIVATALOS.

247

2 3

29,680 szám. 1869.

Hirdetmény.

Szabad királyi Pestvárosi törvényszéke részéről közhírre tétetik, miszerint 1869-dik évi március hó 19-kén Pesten végrendelet nélkül elhalt Maros-Némethy gróf Gyulay Lajos hagyatékának tárgyalására folyó évi augusztus hó 6-ik napjának reggeli 10 órájára a törvényszék rendes tárgyalási terembe kitűzetett, minthogy ezen törvényszék előtt tudva nincsen, valjon kiket illet kizárólagosan az elhalt hagyatékához örököző, ennél fogva mindazok, kik erre bármely jogszemélyen igényt tarthatni vélnék, felhívatoak, hogy öröközőjüket a fentebbi határnapig annál bizonyosabban jelentsék be, mivel ellenkező esetben a tárgyalás az eddig jelentkezőkkel, s Szilvássy László ügyvéd s gondnok ural fog megtartatni, esetleg az illetőknek öröközőjük igazolása után a vagyon beszállatni.

Pesten, 1869-ik évi május hó 1-jén tartott teljes városi törvényszéki ülésből.

Kiadta: DANILOVICS ELEK, jegyző.

NEM HIVATALOS

248

2—3

Téglaszállítás.

A magyar keleti vaspálya építészeti irodája Medgyesén a f. é. május 31-ig elfogad irásbeli ajánlatokat téglaszállításra. A téglának megégetve 11" hosszú, 3 $\frac{1}{2}$ " széles, 2" vastag, jól átégettnek, keményeknek, kongóknak, bibátlanoknak és jó alaknak kell lenniük, s úgy a kormány, mint a társulat mérnökei által elfogadhatóknak kell nyilvánítottatniok.

Ez által a f. é. augusztus utoljáiig terjedő beszállítási határnapra fogadhatnak el ajánlatok a következő állomásokra és mennyiségben, v. m.

Szeben	1,000,000
Nagy-Selyk	400,000
K.-Kapus	500,000
Medgyes	800,000
Erzsébetváros	500,000

Bővebb felvilágosításért forduljanak vállalkozni kívánók

WARING BROTHERS

építészeti vállalkozóhoz Medgyesén,

a hova május 31-ig minden ajánlatok inténdendők.

Ajánlatok a fennbbi vagy kisebb mennyiségekre is elfogadhatnak, s vállalkozó urak legyenek biztosítékra elkészítve.

Első lehéremű gyári raktár!!! Duha Kristóf-nál,

Belközép-utca, 457-dik számú kiségitő alatt.

Alólirt teljes tisztelettel bátorodik a n. é. t. cz. közönséggel tudatni, miszerint gyári raktárát a tavaszi időnyre megnagyobbítván és összeköttetései vezetés gyárosokkal lehetővé teszi, mindennemű fehéreműket valóságos bécsi gyári áron szolgálani.

Tájékozással szolgáljon az alant jegyzett árak, u. m.:

Férfi leningek, rumburgi vagy hollandi vászonból, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 60 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt 50 kr, 6, 7 frtől 10 frtig.

Férfi schiffon, 1 frt 25 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 40 kr, 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 20 kr.

Férfi színes ingek, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr.

Férfi gatyák, magyar, német állású, 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt.

Női ingek, 2 frt, 2 frt 50, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4, 5, 6, 8 frt.

„corsettek, hálóréklik, 2 frt, 2 frt 50 kr, 2 frt 80 kr, 3 frt, 4, 5, 6, 8 frt.

Női gatyák, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 2 frt.

Zsebkendő, fehér, 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4—5 frt, 5 50 kr, 6, 7, 8, 10 frtig.

Továbbá dusan ellátott raktár, rumburgi, hollandi, creasi és bécsi házi vásznak, egy minden e szakhoz tartozó cikkek.

Varrógép-tulajdonosoknak valóságos Clarkal Paisleji, 6 szálu gépezérna és tö kapható. — Számos látogatását klári

Duha Kristóf.

Figyelmeztetés! Vidéki megrendeléseknél kérik a nyak- és vállbőség pontos megjelölése; megrendelések pontosan teljesítettnek és nem pázoltak becsérlettnek.

(237) 3—3

218

6—*

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT

ajánlja magát magyar-osztrák állam- és üzletpapírok, sorsjegyek, földtehermentesítési kötvények, arany és ezüst

bevásárlására és leszámítol

(escomptirt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket

3 hónappal a lejárát előtt,

igen előnyös feltételek mellett.

(399) Alólirt gyári áron árul valódi (13—*) rumburgi szövetekeket

(TISZTA LENVÁSZON)

jótállás mellett

5/8 széles, 53 bécsi rüfös vég, 21 frtől 52 frig. 22/5
5/8 " 53 " " 49 " 65 " "
5/8 " 38 " " lepedőknek 54 " rüfe 1 frt 50 kr.

ezen feljűl figyelmeztet

12/8, 10/8, 9/8, 8/8, 7/8, 6/8, 5/8, 4/8 széles szoknyának és lepedőnek való Cal licot; továbbá, egy bécsi rüfnél szélesebb, finom szoknyának perkaill helyett különösen ajánlható Chiffon-raktárára, rüf száma 30 krtól 45 krig.

Teutsch J. B. Segesvárott.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett szokott pontossággal teljesítettnek

Erdély legkitünőbb gyógyfürdőjének egyike,

a „SZTOJKAI,”

május hótól megnyitott!

A gr. Eszterházy István ő nagysága tulajdonához tartozó sztojki ásvány-gyógyforrás és fürdőintézetet 10 évre bérebe vévén, midőn ezt a t. cz. közönséggel teljes tisztelettel tudatom, egyszersmind biztosítani kívánom afelel, hogy minden törekvésem oda lesz irányozva, hogy rövid idő alatt meggyőzzek mindenkit arról, miszerint a marienbadi és előpataki vizekhez nagyon hasonló sztojki viz kellemesebb, az ellátás, élelmezés, tekintve a helyi viszonyokat és a fürdő népességét, jutányosabb.

Ennek elérhetése végett az élelmezést oly vendéglős fogja szolgáltatni, ki nekem ezen előnyeért semmit sem fizet, sőt tőlem több kedvezményben és előnyben részesítettett, csupán azért, hogy így vendégeit jó és mérsékelt árú ételekkel lássa el. Az italt én szerzem meg, mire nézve, azt hiszem, elég lesz annyit mondanom, hogy csak jót s jutányost fogok szolgáltatni.

Nemcsak a fürdőközönség kényelme, de saját érdekeim is szemelőtt lévén, önként következik, hogy ez csak úgy lesz elérhető, ha a fürdőközönség tapasztalása fogja igazolni állításaimat, jól tudván azt, hogy sokkal anyagibb világban élünk, mintsem a hírlapokban közölt dícséreteknél való feltétlen hitelt adhatna.

Az intézet orvosi vezetésére orvostudor Simai Tivadar ur van felkérve, ki a szomszédos M.-Láposon lakván állandóan, naponkint a fürdőn meg fog jelenni.

A sztojki gyógyforrás ásványvize t. Wolff Gábor ur által vegyelemzés alá vétetvén, alkatrészei egy bécsi fontban következők mennyiségben jelentkeztek:

Halvhámany (Chloralkalium)	—	2-114.
Konyhasó (Chloratrium)	—	23-668.
Szikiablany (Jodnatrium)	—	0-00041.
Szikküzeny (Bromnatrium)	—	0-0306.
Szénsavas szikéleg (Kohlensaures Natron)	—	12-923.
Szénsavas lavany (Kohlensaures Lithium)	—	0-070.
Kovasav (Kieselsäure)	—	0-133.
Vasélecs (Eisenoxyd)	—	0-027.
Vilsav (Phosphorsäure)	—	0-0048.
Szerves anya (Organische Substanz)	—	0-060.
Félig kötött szénsav (Halbgebundene Kohlensäure)	—	11-893.
Szabad szénsav (Freie Kohlensäure)	—	15-445.
Az alkatrészek összege	—	51-7229.

A víz hőmérséte 12° C. — 100,000 gran viz kifözve adott 10,425 C.C. szénsav terimét.

Ezen alkatrészei által a gyógyviz határozott erejűnek bizonyult a következő bajokban: A gyomor és belek működésének gyöngyesege, a haszervek vérpangása, maj- és lép-keményülés, a hasmirigyek daganata, epebőség, májdugalásból eredő sárgaság, a haszervek idült dugalásán alapuló váltóláz, rögzött székrekedés, aranyeres bántalmak, görvélykór, idült takar, tisztulási rendtelenségek, női nemű részük nyakbőség, és felhőlyögés.

Mint fürdő a bőroni kiparólgás elősegítése- és bedugulások eloszlatására; továbbá különösen rögzött májfoltok ellen és görvélyes betegségekben a legjobb sikerrel használtatott.

Az arszabály még hatóságilag nem lévén elfogadva, nem közölhetem de biztosítatom a t. fürdő közönséget, hogy a tavalyinál (közölve volt e lapok 1868-ik folyama 55-ik számában) semmi esetre nem lehet magasabb.

Gyógyviz, szabályszerint bedugaszolva, mindég készletben van helybeli raktárban, s a közönség kényelme Deesen Krémer János urnál szinte raktar van, honnan, bárhava megrendelt borviz becsomagolva fog szállítani, kevés pakolási, feladási díjt számítva a szabályszerinti árhoz.

Sétányokat, ezen, eddig mondhatni egészen hiányzott, és szükséges üdülő helyekkel, már is készítettem, és fogok készíteni még, ha a fürdőközönség tapasztalata nyomán szives lesz utasítani, ezölm lévén ezen megbecsülhetetlen Isten adományait a kényelem azon fokára hozni, hogy nélkülözhető tege a hasonló külföldi gyógyvizeket, és még is a mersekeltebb vagyonnak is élvezhessék ezért, egészen új lévén ezen vállalat előttem, kéni fogom a fürdőközönség elengem utasítani, véleményt adni, és erre nézve a fürdőlévő „Vélemény és Észreveletek könyvébe“ nézetét beírni. El vagyok kötelelesen határozva az egész hasznót a fürdő építésére felhasználni, minek hi-telül nyilt számadás lesz, bárki által megtekinthető; a saját fáradságomat és felelősségem terhet szivesen áldozom; de ha azt állítom, hogy saját vagyonom fogom áldozni a fürdőre, még a t. cz. közönség sem hinné el.

A közlekedés az alig 1/2 órányira M.-Lápostól fekvő sztojki fürdőre a Dézsről naponta, kivéve a hétfőt és pénteket, közlekedő küldőnc-postával történik, mely csomagok (tiz fontig) és személyek szállítását is eszközöli.

A lehetőleg mindenről volt gondoskodva eddig is, de szellemi táplálékra éppen semmi, hogy ebben is kezdeményező lehessen és a közönség szórakozására is gondoskodva legyen, esekély könyvtáram oda ajándékozom az intézetnek, miről nyilt számadás lesz betéve.

Mindennemű kérdézők kérdésekre felelni, valamint utasítást adni szives lesz m.-láposi m. kir. postamester Voith Jakab úcsém, ki a hozzá bérmentve intézett levelekre rögtön válaszolni fog és bejegyzéseket elfogad.

A midőn számos vendéget óhajtok, igérem, hogy tökéletes kényelemről fogok gondoskodni; de ha mégis valami panaszra ok lenne, úgy kérem azt nekem megmondani, — ha ezt feljelentik, későbbem lesz cselédeim hibáit, tudva azokat, meggátolni, és miután tudom, hogy sokakat a túlzott szerénység nem engedi panasolni, kéni fogom a panaszkönyvre beírni, azt lepecsételni, és miután a későbbi panaszló meggyőződni szives lesz arról, hogy a könyvbe beirt pecsét volt a külsőn is, títka meg lesz oldva, mert én saját érdekében sem fogom elárulni.

Sztojkaifalvai fürdőn, május 17-én 1869.

Maradtam teljes tisztelettel:

Voith József,

haszonbélő.